

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(3)	(3)	(4)	(3)	(1)	(3)	(1)	(2)	(2)	(1)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(4)	(1)	(2)	(4)	(3)	(1)	(4)	(1)	(3)	(2)

שאלה	21	22	23
תשובה	(2)	(1)	(1)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה : צורף : ענד –

היחס : צורף הוא מי שמייצר מה שמישהו אחר עונד.
א' היא בעל המקצוע שמייצר מה שמישהו אחר ב'.

תשובה (1): פּסל : גילף. האם פּסל הוא בעל מקצוע שמייצר מה שמישהו אחר מגלף? לא. אחת הפעולות שפסל עושה במהלך עבודתו היא גילוף.

תשובה (2): גן : פרח. האם גן הוא בעל מקצוע שמייצר מה שמישהו אחר פורח? לא. גן הוא מי שאחראי על כך שהפרחים בגן יפרחו.

תשובה (3): סופר : קרא. האם סופר הוא בעל מקצוע שמייצר מה שמישהו אחר קורא? כן.

תשובה (4): רופא : חלה. האם רופא הוא בעל מקצוע שמייצר מה שמישהו אחר חולה? לא. רופא הוא מי שמטפל במי שחולה.

תשובה (3).

2. השאלה : לשיר : להצטרד -

היחס : להצטרד זה מה שעשוי לקרות כתוצאה משירה חזקה או ממושכת
ב' היא התוצאה של א' ממושך או חזק.

תשובה (1): לטפח : להרוס. האם הרוס היא התוצאה של טיפול ממושך או חזק? לא. טיפוח גורם לתוצאה הפוכה מהרוס.

תשובה (2): להתניע : לנסוע. האם נסיעה היא התוצאה של התנעה חזקה או ממושכת? לא. התנעה היא הפעולה שיש לבצע לפני תחילת הנסיעה.

תשובה (3): למשוך : לקרוע. האם קריעה היא התוצאה של משיכה חזקה או ממושכת? כן.

תשובה (4): להרטיב : להשרות. האם השריה היא התוצאה של הרטבה חזקה או ממושכת? לא.

תשובה (3).

3. השאלה: אימא : סבתא -

היחס : מכיוון שלא ברור לאיזה יחס התכוון המשורר, נעבור על התשובות ונמצא את היחס בכל אחת מהן ונבדוק מי מהן עשויה להתאים ליחס של הזוג המקורי.

תשובה (1) : יום : חודש. **יום** הוא חלק מה**חודש** או כמה **ימים** מרכיבים את **החודש**, מכיוון שיחס זה לא מתאים לצמד המקורי נפסול את התשובה.

תשובה (2) : יום : יומיים. **יומיים** הם פעמיים **יום**, מכיוון שיחס זה לא מתאים לצמד המקורי נפסול את התשובה.

תשובה (3) : אתמול : אמש. אתמול ואמש הם מילים נרדפות. מכיוון שאמא וסבתא אינן מילים נרדפות, הרי שהתשובה נפסלת.

תשובה (4) : אתמול : שלשום. **שלשום** זה **אתמול** של **אתמול**, כפי שסבתא היא **אמא** של **אמא**. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

4. השאלה: חשמל : כבל חשמל -

היחס : **כבל חשמל** זה משהו שמיועד להעביר **חשמל** ממקום למקום.
ב' הוא כלי/מכשיר שמיועד להעברת **ב'** ממקום למקום.

תשובה (1) : קמח : טחנת קמח. האם **טחנת קמח** היא מכשיר שמיועד להעברת **קמח**? לא. **טחנת קמח** היא מקום שבו מייצרים **קמח**.

תשובה (2) : דלק : תחנת דלק. האם **תחנת דלק** היא מכשיר שנועד להעברת **דלק**? לא. **תחנת דלק** הוא מקום שבו מאחסנים ומוכרים **דלק**.

תשובה (3) : מים : אמת מים. האם **אמת מים** היא מכשיר שמיועד להעברת **מים**? כן. אמת מים היא תעלת מים מלאכותית שתפקידה להעביר **מים** ממקום למקום.

תשובה (4) : עפר : דרך עפר. האם **דרך עפר** היא מכשיר שנועד להעברת **עפר**? לא. **דרך עפר** היא דרך לא סלולה.

תשובה (3).

5. השאלה: ניצת : לבעור – (ניצת = נדלק)

היחס : **ניצת** זו הפעולה שמכניסה מישהו למצב שבו הוא מתחיל **לבעור**.
א' זו הפעולה שמכניסה מישהו למצב שבו הוא מתחיל **ב'**.

תשובה (1) : נרדם : לישון. האם **נרדם** היא הפעולה שמכניסה מישהו למצב שבו הוא מתחיל **לישון**? כן.

תשובה (2) : אבד : לחפש. האם **אבד** היא פעולה שמכניסה מישהו למצב שבו הוא מתחיל **לחפש**? לא.

תשובה (3) : צעד : ללכת. האם **צעד** היא פעולה שמכניסה מישהו למצב שבו הוא מתחיל **ללכת**? לא. **צעד** הוא חלק מפעולת ההליכה.

תשובה (4) : נסדק : לשבור. האם **נסדק** היא פעולה שמכניסה מישהו למצב שבו הוא מתחיל **לשבור**? לא. **לסדוק** זה לפגוע בשלמות, **לשבור** משהו.

תשובה (1).

6. השאלה: בן-אלמוות : מת -

היחס: בן אלמוות הוא מי שאף פעם לא ימות.
א' זה מי שאף פעם לא א'.

תשובה (1): מט לנפול : רעוע. האם **מט לנפול** זה מישהו שאף פעם לא יהיה **רעוע**? לא. משהו שהוא **מט לנפול** הוא משהו רעוע, כלומר שאינו יציב.

תשובה (2): בן תשחורת : מבוגר. האם **בן תשחורת** הוא מישהו שאף פעם לא יהיה **מבוגר**? לא. **בן תשחורת** = צעיר. בן תשחורת יכול להפוך ביום מן הימים להיות **מבוגר**.

תשובה (3): חסר תקנה : מתוקן. האם **חסר תקנה** הוא מישהו שאף פעם לא יהיה מתוקן? כן. בהגדרה מי שהוא חסר תקנה הוא מישהו שלא ניתן לתקנו.

תשובה (4): בר חלוף : קיים. האם **בר חלוף** הוא משהו שאף פעם לא היה **קיים**? לא. משהו שהוא בר חלוף הוא משהו שעבר מן העולם, כלומר דווקא כן היה קיים.

תשובה (3).

7. הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. השאלה:

נתון: שיעור הלוקים בלחץ דם גבוה בקר מי שנוטלים את תרופה ציקלודין גבוה משיעורם בקרב כלל האוכלוסייה.

השערה: לחץ דם גבוה הוא תופעת לוואי של נטילת ציקלודין.

איזה מן הנתונים הבאים **מחליש** את ההשערה?

פתרון: מכיוון שנמצא קשר בין נטילת התרופה ציקלודין ללחץ דם גבוה הועלתה השערה שהתרופה היא הגורם ללחץ הדם. נתבקשנו למצוא נתון אשר מחליש את השערה, ולכן נעבור על התשובות המוצעות ונבדוק מי מהן מספקת הסבר חלופי להופעת לחץ הדם הגבוה בקרב האנשים שעשו שימוש בתרופה.

תשובה (1): **ציקלודין היא תרופה נגד כאבי ראש הנגרמים מלחץ דם גבוה.**

זו התשובה הנכונה. לפי תשובה זו האנשים הנוטלים את התרופה הם אנשים שבלאו הכי סובלים מלחץ דם גבוה, ולכן יתכן שהתרופה אינה הגורם ללחץ הדם הגבוה.

תשובה (2): מי שנוטלים תרופה חלופית לציקלודין אינם לוקים בלחץ דם גבוה.

תשובה זו אינה נכונה, שכן היא מחזקת את המסקנה. אם מי שנוטל תרופה חלופית אינו סובל מלחץ דם גבוה, הרי שיתכן כי ציקלודין היא זו שגורמת להופעת לחץ הדם הגבוה.

תשובה (3): רופאים רשאים לרשום ציקלודין רק למי שאינם לוקים בלחץ דם גבוה

תשובה זו אינה נכונה, שכן היא מחזקת את המסקנה. אם רופאים יכולים לרשום את התרופה רק למי שלא סובל מלחץ דם גבוה, הרי שניתן לפסול הסבר חלופי לפיו אלו שנטלו את התרופה סבלו מלחץ דם טרם נטילת התרופה. לפי הנתון בתשובה שלפנינו, על אף שכל החולים שנטלו את התרופה לא סבלו מלחץ דם גבוה, לאחר הטיפול התרופתי שיעור הסובלים מלחץ דם גבוה מביניהם, היה גבוה משיעורו באוכלוסייה, ולפיכך בהחלט יתכן שהתרופה היא שגרמה לכך.

תשובה (4): אחת מתופעות הלוואי העיקריות של נטילת ציקלודין היא כאבי בטן.

תשובה זו אינה נכונה. נתון זה אינו מחזק ואינו מחליש את המסקנה.

תשובה (1).

8. **השאלה:** כניסתו של גיימי קרטל לבית הלבן בינואר 1977 חוללה שינוי דרמטי במדיניות החוץ האמריקאית. הכוחנות שאפיינה אותה בעידן הנשיא ניקסון, ובאה לידי ביטוי מובהק במאי 1970 בפתיחת מערכה צבאית מסיבית נגד כוחות צפון וייטנאם שהתפרסו על אדמת קמבודיה, פינתה את מקומה לגישה מנוגדת בתכלית.

המערכה הצבאית שנפתחה במאי 1970 מובאת בפסקה בתור דוגמה -

פתרון: לפי הפסקה: "הכוחנות שאפיינה אותה בעידן הנשיא ניקסון, ובאה לידי ביטוי מובהק במאי 1970 בפתיחת מערכה צבאית..." פתיחת המערכה הצבאית מובאת כדוגמה לכוחנות שאפיינה את מדיניות החוץ האמריקאית בעידן ניקסון.

תשובה (2).

9. **השאלה:** בנאומו, המפקח על הבנקים בוונצואלה העלה על נס את השיפור שחל בתחום מניעת מינויי מקורבים בבנקים במדינתו: "בדיקה שעשיתי באחרונה העלתה _____, ושמשפר מינויי המקורבים _____ המקרה שהתרחש בבנק למשכנתאות היה _____, ובהחלט _____ את המצב בשאר הבנקים בוונצואלה."

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): בנאומו, המפקח על הבנקים בוונצואלה העלה על נס את השיפור שחל בתחום מניעת מינויי מקורבים בבנקים במדינתו: "בדיקה שעשיתי באחרונה העלתה שהיו חריגות מעטות בלבד מן הנהלים, ושמשפר מינויי המקורבים עדיין גדול. המקרה שהתרחש בבנק למשכנתאות היה רק אחד מני רבים, ובהחלט משקף את המצב בשאר הבנקים בוונצואלה."

תמצות התשובה: נאום המפקח על הבנקים משבח את השיפור שחל בתחום מניעת מינויי מקורבים. בנאום עצמו נטען על ידי המפקח כי בבדיקה שעשה היו מעט חריגות, ומספר מנויי המקורבים עדיין גדול. המקרה של הבנק למשכנתאות הוא חריג ומשקף את המצב בשאר הבנקים.

תשובה זו אינה נכונה משתי סיבות:

א. ההצהרה שמשפר מנויי המקורבים עדיין גדול אינה עולה בקנה אחד עם השבחים לגבי השיפור במצב מנויי המקורבים.

ב. הטענה כי המקרה של הבנק למשכנתאות הוא חריג אינה מתאימה לטענה כי הוא משקף את המצב בשאר הבנקים.

תשובה (2): בנאומו, המפקח על הבנקים בוונצואלה העלה על נס את השיפור שחל בתחום מניעת מינויי מקורבים בבנקים במדינתו: "בדיקה שעשיתי באחרונה העלתה שהגברת הפיקוח על הבנקים נשאה פרי, ושמשפר מינויי המקורבים בהם זעום. המקרה שהתרחש בבנק למשכנתאות היה יוצא דופן, ובהחלט אינו משקף את המצב בשאר הבנקים בוונצואלה."

תמצות התשובה: נאום המפקח על הבנקים משבח את השיפור שחל בתחום מניעת מינויי מקורבים. בנאום עצמו נטען על ידי המפקח כי הגברת הפיקוח הצליחה, ומספר מנויי המקורבים קטן מאוד. המקרה של הבנק למשכנתאות הוא חריג שאינו משקף את המצב בשאר הבנקים.

כותרת נאום המפקח היא שיש שיפור במצב. בנאום הוא מציין את ההצלחה של הגברת הפיקוח אשר הביאה למספר מינויים קטן מאוד, וכן מדגיש כי המקרה שאירע בבנק למשכנתאות הוא חריג שאינו מעיד על הכלל. חלקו השני של המשפט שבו מובא ציטוט מנאום המפקח עולה בקנה אחד עם ההצהרה שחל שיפור בתחום מינויי המקורבים, ומכאן שזו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

10. השאלה: היות שיסמין אמורה להיות במופע מחר, ואתה הרי _____ כל כך, _____ ממליץ לך ללכת לצפות בו _____ סברתי שהמוזיקה לא תמצא חן בעיניך, מה גם שהכרטיסים למופע _____ " **פתרון:** נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): היות שיסמין אמורה להיות במופע מחר, ואתה הרי **מתגעגע אליה** כל כך, **הייתי** ממליץ לך ללכת לצפות בו **גם אילו** סברתי שהמוזיקה לא תמצא חן בעיניך, מה גם שהכרטיסים למופע **זולים מאוד**."

תמצות התשובה: מכיוון שיסמין אמורה להיות במופע ואתה מתגעגע אליה, כדאי לך ללכת למופע גם אם לא תאהב את המוזיקה, במיוחד מכיוון שהכרטיסים זולים מאוד.

זו התשובה הנכונה. הטענה כי כדאי לך ללכת למופע אם יסמין, אליה אתה מתגעגע, אמורה ללכת אליו, גם אם ייתכן שלא תאהב את המוזיקה, במיוחד מכיוון שהכרטיסים זולים היא הגיונית.

תשובה (1).

11. השאלה: המדיניות שנוקט מנהל בית הספר אינה _____ הצהרות שהצהיר בתחילת דרכו. לכן _____ ועד ההורים, אשר _____ הצהרות אלו, _____ מדיניותו של המנהל.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): המדיניות שנוקט מנהל בית הספר אינה **מנוגדת** להצהרות שהצהיר בתחילת דרכו. לכן **תמוה** **בעיני** שועד ההורים, אשר **תמך בזמנו** בהצהרות אלו, **מביע בעקביות** **שביעות רצון** ממדיניותו של המנהל.

תמצות התשובה: המדיניות של המנהל זהה להצהרות שהצהיר בתחילת הדרך. לכן מוזר שהועד אשר בעבר תמך בהצהרות שבע רצון גם כיום ממדיניותו.

תשובה זו אינה נכונה, שכן אם המדיניות של המנהל זהה להצהרות שהצהיר, זה לא מוזר שהועד שתמך בעבר בהצהרות יהיה שבע רצון ממדיניותו.

תשובה (2): המדיניות שנוקט מנהל בית הספר אינה **מנוגדת** להצהרות שהצהיר בתחילת דרכו. לכן **איני מבין מדוע** ועד ההורים, אשר **התנגד בזמנו** להצהרות אלו, **יוצא בעקביות** **כנגד** מדיניותו של המנהל.

תמצות התשובה: המדיניות של המנהל זהה להצהרות שהצהיר בתחילת הדרך. לכן לא מובן מדוע הועד אשר בעבר התנגד להצהרות יוצא נגד מדיניותו כיום.

תשובה זו אינה נכונה, שכן אם המדיניות של המנהל זהה להצהרות שהצהיר, דווקא מובן מדוע הועד שהתנגד בעבר להצהרות יוצא כנגד מדיניותו של המנהל אשר זהה להצהרותיו.

תשובה (3): המדיניות שנוקט מנהל בית הספר אינה **תואמת** את ההצהרות שהצהיר בתחילת דרכו. לכן **איני מבין מדוע** ועד ההורים, אשר **דווקא תמך בזמנו** בהצהרות אלו, **מוחה בעקביות** **על** מדיניותו של המנהל.

תמצות התשובה: המדיניות של המנהל שונה מהצהרות שהצהיר בתחילת הדרך. לכן לא מובן מדוע הועד אשר בעבר תמך בהצהרות יוצא נגד מדיניותו כיום.

תשובה זו אינה נכונה, שכן אם המדיניות של המנהל שונה מהצהרות שהצהיר, דווקא מובן מדוע הועד שבעבר תמך בהצהרות יוצא נגד מדיניותו כיום השונה מהצהרותיו.

יולי 2016 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

תשובה (4): המדיניות שנוקט מנהל בית הספר אינה **עולה בקנה עם** ההצהרות שהצהיר בתחילת דרכו. לכן **אין פלא** שועד ההורים, אשר **תמך בזמנו** בהצהרות אלו, **מביע בעקביות אי-שביעות רצון** ממדיניותו של המנהל.

תמצות התשובה: המדיניות של המנהל שונה מהצהרות שהצהיר בתחילת הדרך. לכן מובן מדוע הועד אשר בעבר תמך בהצהרות יוצא נגד מדיניותו כיום.

זו התשובה הנכונה, שכן אם מדיניות המנהל שונה מהצהרות שהצהיר, מובן מדוע הועד שבעבר תמך בהצהרות יוצא נגד מדיניותו כיום השונה מהצהרותיו.

תשובה (4).

---

12. השאלה: נתון: הוומבטיים הם משפחת יונקי כיס ליליים הנפוצים באוסטרליה.

על איזו מהשאלות הבאות אפשר לענות על סמך הנתון?

פתרון: נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): האם שום יונק לילי הנפוץ באוסטרליה איננו יונק כיס?

זו התשובה הנכונה. התשובה לשאלה "האם שום יונק לילי הנפוץ באוסטרליה איננו יונק כיס?" היא שלילית, מכיוון שלפי הנתון יש את הוומבטיים הם משפחת יונקי כיס ליליים הנפוצים באוסטרליה, הרי שניתן לענות על השאלה בשלילה.

הערה: למי שמתקשה בניתוח השאלה המופיעה בתשובה זו מומלץ לעבור ולבדוק את יתר התשובות, אשר פסילתן קלה יותר.

תשובה (2): האם יש יונקי כיס ליליים הנפוצים לא רק באוסטרליה?

התשובה אינה נכונה, מכיוון שעל פי הנתון איננו יכולים לקבוע האם יש יונקי כיס ליליים שנפוצים לא רק באוסטרליה, כלומר ביבשות אחרות.

תשובה (3): האם יש רק משפחה אחת של יונקי כיס ליליים הנפוצים באוסטרליה?

התשובה אינה נכונה, מכיוון שעל פי הנתון איננו יכולים לקבוע האם יש משפחות נוספות של יונקי כיס ליליים הנפוצים באוסטרליה.

תשובה (4): האם כל יונק כיס הנפוץ באוסטרליה משתייך למשפחת הוומבטיים?

התשובה אינה נכונה, מכיוון שעל פי הנתון איננו יכולים לקבוע האם כל יונק כיס הנפוץ באוסטרליה משתייך למשפחת הוומבטיים.

תשובה (1).

13.

השאלה: המשורר דינה ג'ויה: "אנחנו נתונים במצב מוזר – אף שכיום מתפרסמים בארצות הברית יותר ספרי שירה גרועים מאי פעם, רוב הביקורות המתפרסמות הן חיוביות."

איזה מן הנתונים הבאים יכול להסביר את המצב שג'ויה מתאר?

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות, ונחפש תשובה שמספקת הסבר לתופעה של הדרדרות במצב השירה – עלייה במספרם של ספרי השירה הגרועים, ורוב לביקורות החיוביות:

תשובה (1): לעתים קרובות מבקרי השירה חלוקים בשאלה מהי שירה טובה תשובה זו אינה נכונה, אם המבקרים חלוקים בשאלה מהי שירה טובה, לא היינו מצפים למצב שבו ישנו רוב לביקורות חיוביות.

תשובה (2): מבקרי שירה מעדיפים שלא לכתוב ביקורות על ספרי שירה שאינם מוצאים חן בעיניהם זו התשובה הנכונה. אם המבקרים מעדיפים שלא לכתוב ביקורות על ספרי שירה שאינם שהם אינם אוהבים, הרי שרוב הביקורות נכתבות על ספרי שירה המוצאים חן בעיני המבקרים ועובדה זו מסבירה את ריבוי הביקורות החיוביות.

תשובה (3): רוב מבקרי השירה סבורים שיש לבקר בחריפות ספרי שירה גרועים כדי לחנך את קהל הקוראים תשובה זו אינה נכונה, שכן אם העובדה שמבקרי השירה סבורים שיש לבקר בחריפות ספרי שירה גרועים כדי לחנך את קהל הקוראים, אינה מסבירה את העובדה שרוב הביקורות הן חיוביות על אף שמספרם של ספרי השירה הגרועים גדל.

תשובה (4): בתקופה שג'ויה מדבר עליה התפרסמו יותר ביקורות שירה מבתקופות קודמות תשובה זו אינה נכונה, שכן מספרן הרב של ביקורות השירה שהתפרסמו אינו מסביר מדוע רוב הביקורות הן חיוביות, למרות מספרם הגדול של ספרי השירה הגרועים.

תשובה (2).

14.

השאלה: מכרות הכסף בפוטסי נתדלדלו, ולכן לא הייתה הצדקה כלכלית להפעיל בהם כרייה ממוכנת. למרות הירידה בתפוקה, הרווחים עלו, כיוון ששיטות העבודה המיושנות הפכו את המכרות למוקד משיכה תיירותי.

איזו מהטענות הבאות אינה משתמעת מהאמור לעיל?

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): אלמלא נתדלדלו מכרות הכסף, סביר כי הייתה הצדקה כלכלית להפעיל בהם כרייה ממוכנת.

תשובה זו אינה נכונה. בפסקה נכתב כי: "מכרות הכסף בפוטסי נתדלדלו, ולכן לא הייתה הצדקה כלכלית להפעיל בהם כרייה ממוכנת." מכאן ניתן להסיק כי אם לא היו המכרות מתדלדלים הייתה הצדקה כלכלית להפעיל בהם כרייה ממוכנת.

תשובה (2): סביר כי מכרות הכסף לא היו הופכים למוקד משיכה תיירותי לו הפעילו בהם כרייה ממוכנת.

תשובה זו אינה נכונה. בפסקה נכתב כי: "...שיטות העבודה המיושנות הפכו את המכרות למוקד משיכה תיירותי". מכאן ניתן להסיק שאילו היו מכניסים למכרות שיטות מכניות, שהן מודרניות יותר, המכרות לא היו הופכים למוקד משיכה תיירותי.

תשובה (3): אלמלא הפכו המכרות למוקד משיכה תיירותי, סביר כי רווחיהם היו יורדים.

תשובה זו אינה נכונה. מכיוון שלפי הפסקה הרווחים עלו בשל הפיכת המכרות למוקד משיכה תיירותי, הרי שניתן להסיק שאילו המכרות לא היו הופכים למוקד משיכה, הרי שהרווחים לא היו עולים, כלומר יורדים.

תשובה (4): סביר כי הירידה בתפוקת מכרות הכסף הייתה נמנעת לו הפעילו בהם כרייה ממוכנת.

זו התשובה הנכונה. מכיוון שנכתב בפסקה כי המכרות נתדלדלו, לא ניתן להסיק כי הירידה בתפוקה המכרות הייתה נמנעת, אם היו מפעילים כרייה ממוכנת, שכן יתכן שפשוט אין יותר מחצבי כסף.

תשובה (4).

15.

השאלה: החוקר אוטו ורבורג טען שתאים נהפכים לסרטניים כאשר במקום לקבל אנרגיה מיחידות האנרגיה של התאים, המיטוכונדריה, הם עוברים לקבל אותה בתהליך הגליקוליזה. על פי רוב מעבר כזה מתרחש כאשר בתאים חסר חמצן, אך ורבורג מצא שבתאים סרטניים הוא מתרחש גם כשיש בתא די חמצן. הרעיון של ורבורג נדחה, בין השאר בשל טענתו של החוקר הנס קרָבס כי ממצאיו של ורבורג הם רק סימפטום של סרטן, והגליקוליזה מתרחשת בתאים סרטניים משום שהמיטוכונדריה שלהם אינה תקינה.

מה הייתה המחלוקת בין ורבורג לקרבס?

פתרון: לפי הפסקה המחלוקת בין ורבורג לקרבס היא מתי תאים הופכים לסרטניים. לפי ורבורג זה מתרחש כאשר תאים עוברים לקבל חמצן במקום בתהליך המיטוכונדריה בתהליך הגליקוליזה גם כאשר יש בהם די חמצן, ולפי קרבס הגליקוליזה מתרחשת בתאים סרטניים משום שהמיטוכונדריה שלהם אינה תקינה.

נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): ורבורג טען שהגליקוליזה מתרחשת בתאים סרטניים מכיוון שיש בהם חמצן רב, ואילו קרבס טען כי הגליקוליזה מתרחשת בתאים סרטניים מכיוון שהמיטוכונדריה שלהם אינה תקינה.

תשובה זו אינה נכונה. לפי הפסקה, ורבורג לא טען שהגליקוליזה מתרחשת בתאים סרטניים מכיוון שיש בהם חמצן רב, אלא שבתאים סרטניים המעבר לגליקוליזה מתרחש גם כשיש בתא די חמצן.

תשובה (2): ורבורג טען כי הסימפטום הבולט של תאים סרטניים הוא שהם מקבלים אנרגיה בגליקוליזה, ואילו קרבס טען כי סימפטום בולט אף יותר שלהם הוא שהמיטוכונדריה שלהם אינה תקינה.

תשובה זו אינה נכונה, המחלוקת בין ורבורג לקרבס אינה בנוגע לשאלה מהו הסימפטום הבולט של תאים סרטניים אלא מה גורם לתאים להפוך לסרטניים. בנוסף, קרבס טען שהסיבה לכך שתאים הופכים לסרטניים היא שהמיטוכונדריה שלהם אינה תקינה, ולא שזהו סימפטום לתאים סרטניים.

תשובה (3): ורבורג טען כי העובדה שתאים מקבלים אנרגיה בתהליך הגליקוליזה היא הגורמת למחלת הסרטן, ואילו קרבס טען כי בתאים סרטניים המיטוכונדריה נפגעת ולכן הם מקבלים אנרגיה בגליקוליזה.

זו התשובה הנכונה. הדיון במשפט המקורי הוא בנוגע לסיבה להפיכה של תאים לסרטניים, לפי ורבורג הסיבה היא קבלת אנרגיה בגליקוליזה, ולפי קרבס זהו רק הסימפטום והסיבה נעוצה בעובדה שהמיטוכונדריה שלהם אינה תקינה.

תשובה (4): ורבורג טען כי הגליקוליזה מתרחשת בתאים סרטניים גם כאשר יש בהם די חמצן, ואילו קרבס טען כי אם יש די חמצן בתאים הסרטניים הם מקבלים אנרגיה מן המיטוכונדריה

תשובה זו אינה נכונה, מכיוון שעל פי הפסקה קרבס לא טען כי אם יש די חמצן בתאים הסרטניים הם מקבלים אנרגיה מהמיטוכונדריה, אלא טען כי תאים סרטניים מקבלים את האנרגיה בתהליך הגליקוליזה, ולא בגלל ריבוי החמצן אלא מכיוון שהמיטוכונדריה אינה תקינה.

תשובה (3).

16.

השאלה: בטור בעיתון נכתב: "החלטתה של נחמה בנימיני לפרק את להקת הרוק 'בגדד', שניגנה רוק סביר אך חסר ייחוד, ולהקים תחתיה את להקת הרוק 'שפילט', המשלבת מוזיקת רוק עם כליזמרים, התברר כמוצדקת הן מבחינה אמנותית והן מבחינה מסחרית. אף על פי כן, אין עוררין על כך שאלבומיה הטובים ביותר של 'שפילט' הם דווקא האלבומים שיסוד הרוק מודגש בהם יותר מהיסוד הכליזמרי."

איזו מהטענות הבאות היא הדומה ביותר לטענה המרכזית בפסקה?

פתרון: ראשית, ננסה להבין את ההיגיון שבפסקה המוצעות, ונחפש טענה אשר **אינה** עולה מהקטע הנתון: לפי הקטע ההחלטה לפרק את הלהקה/משהו קיים, ולהקים תחתיה להקה אחרת/משהו אחר, היא החלטה נכונה. שכן הלהקה החדשה/המשהו החדש, משלבת בין הסגנון של הלהקה הקודמת עם משהו אחר/נוסף, אבל הכי טוב הם התקליטים שבהם המשהו שעשינו בו שימוש קודם, דומיננטי מהחדש.

תשובה (1): הוספת רכבת קלה למערך התחבורה הציבורית בעיר היא מהלך חשוב, אך גם לאחר מכן יהיה עדיף לבסס את התחבורה בעיר בראש וראשונה על אוטובוסים.

זו התשובה הנכונה. הוספת משהו חדש היא החלטה נכונה. אבל גם עכשיו עדיף שהישן יהיה דומיננטי יותר.

תשובה (2): נבחרת הכדורגל אכן תשתפר אם תתקבל דרישת האוהדים להציב בהרכבה את ויינריך על חשבון יספרסן, אך טקטיקה טובה אף יותר תהיה לשלב בהרכב את שניהם יחד.

לפי תשובה זו, עדיף להוסיף משהו חדש, אך כדאי לשלב את החדש והישן. מכיוון שבדוגמה שבפסקה הדגש היה שבשילוב עדיף תמיד להסתמך על הישן, הרי שזו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): החלטת הקיבוץ לגדל גם מנגו, ולא רק בננות, השתלמה; בשנה הבאה ראוי אפוא להגדיל את הנתח של ענף המנגו בפעילותו החקלאית של הקיבוץ.

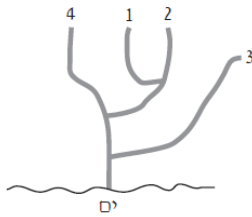
לפי התשובה הוספה של משהו חדש הוא טוב, בדיוק כפי שהיה בפסקה, אולם מכיוון שלפי המשך מומלץ להסתמך על החדש, בניגוד לנאמר בפסקה שם הומלץ לאחר השילוב להסתמך על הישן ולא על החדש, הרי שתשובה זו אינה נכונה.

תשובה (4): מחזות הזמר ששולבו ברפרטואר התאטרון אמנם שיפרו את מצבו הכלכלי של התאטרון, אך פגעו באיכותו האמנותית של הרפרטואר, ולכן רצוי שחלקם בו יהיה משני לכל היותר.

בדוגמה שבפסקה ההוספה של משהו חדש שיפרה גם מבחינה אמנותית וגם מבחינה מסחרית, ואילו בדוגמה שבתשובה זו הייתה פגיעה מבחינה אמנותית, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (1).

17. השאלה: בנוגע לנחלים נישון, ערגון, חתרורים וסופים (לאו דווקא בסדר הזה) ידוע כי אחד מהם (נחל מספר 1) זורם אל השני (מספר 2), ואילו השני והשלישי (מספרים 2 ו-3) זורמים אל הרביעי (מספר 4), שנשפך לים (ראו סרטוט). שלוש סירות נייר החלו לשוט במורד הזרם (לא בהכרח מאותה נקודת מוצא). עד שטבעו הספיקו שתיים מהסירות לשוט במסלולים הבאים:

סירה א - נחל ערגון, נחל נישון

סירה ב - נחל סופים, נחל חתרורים

מה לא היה יכול להיות המסלול של סירה ג?

פתרון: ניתן להסיק מהסרטוט כי ישנו נחל אחד בלבד הנשפך לים - נחל מספר 4, והוא גם הנחל היחיד שאליו נשפכים 2 נחלים. עוד ניתן להסיק מהסרטוט כי יש נחל אחד בלבד, אשר יש גם נחל שנשפך אליו, והוא עצמו נשפך לנחל אחר - נחל מספר 2. מהנתונים: נחל ערגון נשפך לנחל נישון; נחל סופים נשפך לנחל חתרורים. נעבור על התשובות המוצעות, ונבדוק מה יכול להיות מסלולה של סירה ג:

תשובה (1): נחל נישון, נחל חתרורים, ים

יש נחל אחד בלבד אשר נשפך לים, נחל מספר 4, ולפי התשובה הוא נחל חתרורים. לפי מסלולה של סירה א', יש נחל הנשפך לנחל נישון, ולכן נחל נישון אמור להיות נחל מספר 2, ונחל ערגון הנשפך אליו, הוא נחל מספר 1. נחל סופים אשר, לפי תיאור מסלולה של סירה ב', נשפך לנחל חתרורים הוא נחל מספר 3. מכיוון שמצאנו שהמסלול המתואר אפשרי, הרי שהתשובה נפסלת.

תשובה (2): נחל חתרורים, נחל נישון

מכיוון שלפי נתוני השאלה יש כבר נחל הנשפך לנישון, הרי שנחל נישון צריך להיות נחל מספר 4, שהוא כזכור הנחל היחיד אשר אליו נשפכים שני נחלים. לפי הנתון לגבי סירה ב', נחל סופים נשפך לחרורים. מכיוון שלפי התשובה חתרורים נשפך לנישון, הרי שנחל חתרורים הוא נחל מספר 2, הנחל היחיד שיש נחל הנשפך אליו והוא עצמו נשפך לנחל אחר, ונחל סופים אמור להיות נחל מספר 1. מכיוון שמצאנו שהמסלול המתואר אפשרי, התשובה נפסלת.

תשובה (3): נחל ערגון, נחל נישון, ים

יש נחל אחד בלבד אשר נשפך לים, נחל מספר 4, ולפי התשובה הוא נחל נישון. יש שני נחלים הנשפכים לנחל 4, ולכן אחד מהם הוא ערגון, והנחל השני הוא הנחל אשר לפי מסלולה של סירה ב' יש נחל אחר הנשפך אליו - נחל חתרורים. נחל חתרורים יכול להיות נחל מספר 2, נחל סופים נחל מספר 3, ונחל ערגון הוא נחל מספר 3. מכיוון שמצאנו שהמסלול המתואר אפשרי, התשובה נפסלת.

תשובה (4): נחל חתרורים, נחל ערגון, ים

זו התשובה הנכונה. יש נחל אחד בלבד אשר נשפך לים, נחל מספר 4, ולפי התשובה הוא נחל ערגון. מכיוון שלפי הנתון לגבי מסלולה של סירה א', נחל ערגון אמור להישפך לנחל נישון, הרי שהמסלול המתואר אינו אפשרי.

תשובה (4).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: על פי הקטע, קורניי חשב שבמחזותיו הוא _____ עקרוניתו של אריסטו.

פתרון: לפי הפסקה הראשונה קורניי אשר הוא אחד המחזאים הצרפתיים הדגולים וגדול כותבי הטרגדיה הצרפתים. עקרונית הטרגדיה הותוו על ידי אריסטו. "אף שכתביו של של אריסטו היו נר לרגליו של קורניי, הוא קרא תיגר על הפרשנות הפשוטה והמקובלת להם ופירשם פירוש אישי...".

נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): היה נאמן ל-

יולי 2016 - הסברים לפרק השני בחשיבה מילולית

זו התשובה הנכונה. בקטע נכתב שקורניי ראה בכתבי אריסטו נר לרגליו, כלומר עיקרון שלפיו אדם פועל.

תשובה (2): הפר רק כמה מ-

תשובה זו אינה נכונה. אם קורניי ראה בכתבי אריסטו נר לרגליו, הרי שלא הגיוני לטעון שהוא חשב שהוא הפר רק כמה מהם. אמנם נכתב כי קורניי קרא תיגר על הפרשנות המקובלת, אולם מכך לא ניתן להסיק כי הוא חשב שבזה הוא הפר את העקרונות של אריסטו, אלא שפרשנותו היא הפרשנות הנכונה.

תשובה (3): התנער מ-

תשובה זו אינה נכונה, שכן על פי הקטע קורניי ראה בכתבי אריסטו נר לרגליו, ולכן לא ניתן לטעון שהוא חשב כי הוא התנער מהם.

תשובה (2): הביא לידי ביטוי את הפרשנות המקובלת ל-

תשובה זו אינה נכונה. לפי הקטע, קורניי קרא תיגר על הפרשנות המקובלת, ולכן לא ניתן לטעון כי הוא חשב שהוא הביא לידי ביטוי את הפרשנות המקובלת לעקרונותיו של אריסטו.

תשובה (1).

---

19. השאלה: על פי הפסקה השנייה, איזו מהקביעות הבאות מייצגת את דעת מבקריו של קורניי בנוגע לעלילת המחזה "לה סיד"?

פתרון: לפי הפסקה המבקרים סברו כי במחזה "לה סיד" חטא קורניי לעקרונות של אריסטו בהציגו עלילה בלתי סבירה. (שורות 9-10). בהמשך מפורט כי חוסר הסבירות מתבטא בעובדה שלמרות שהעלילה מבוססת על אירועים שהאמינו כי התרחשו באמת, המבקרים טענו שהיא אינה מתקבלת על הדעת, שכן לא סביר שנערה מהוגנת תינשא לרוצח אביה. נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): אמנם אין היא סבירה, אך אין מניעה שהיא תהיה עלילת הטרגדיה

תשובה זו אינה נכונה. לטענת המבקרים עלילה שאינה סבירה אפילו היא מבוססת על אירוע היסטורי אינה יכולה לשמש כנושא ליצירה (שורות 12-13).

תשובה (2): אמנם היא בדויה, אך היא סבירה ולכן עדיפה מעלילה היסטורית

תשובה זו אינה נכונה. על פי הקטע המבקרים האמינו שהעלילה מבוססת על אירועים שהתרחשו באמת, אולם למרות זאת חשבו כי אין היא סבירה, וכי היסטוריה בלתי סבירה, כלומר עלילת המחזה, גרועה מנושא מומצא אך סביר.

תשובה (3): אמנם היא מבוססת על אירוע היסטורי, אך מאחר שאינה סבירה, היא אינה ראויה להיות עלילת טרגדיה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4): אמנם היא מוצגת כאירוע היסטורי, אך מאחר שלא התרחשה באמת, היא אינה ראויה להיות עלילת הטרגדיה.

תשובה זו אינה נכונה. לפי הקטע המבקרים האמינו שהעלילה אינה ראויה להיות עלילת הטרגדיה, אולם לא מכיוון שהיא מבוססת על עלילה שלא התרחשה באמת, אלא מכיוון שהיא עלילה שאינה סבירה.

תשובה (3).

---

20. השאלה: "הוא" (שורה 18), כלומר -

פתרון: נקרא את הפסקה מתחילתה: "במאמר אחר דן קורניי בניגוד שיש לכאורה בין המהנה ובין המועיל. ההנאה היא העונג שהצופה או הקורא מפיך מן המחזה. התועלת היא הלקח או המוסר שהנא לומד." "

המילה "הוא" אשר הודגשה על ידינו במשפט בקו, מתייחסת לצופה או הקורא אשר המשפט הקודם התייחס לעונג שהוא מפיך מן המחזה, ובמשפט הזה מתייחסים ללקח או המוסר שהוא לומד שמהווים תועלת עבורו.

תשובה (2).

21. השאלה : מה תפקידה של דוגמת משחק הכדורגל (שורות 23-24)?

פתרון : בפסקה השלישית מביאים את טענתו של קורניי, אשר סבור, בניגוד לדעתם של מבקרי תאטרון רבים, שניתן לשלב בין המהנה והמועיל, וכי ההנאה מהמחזה הטרגי אינה הנאה חושית גרידא, אלא הנאה ייחודית הנובעת מהיכרותם של הצופים עם המבנה והעקרונות שהטרגדיה כפופה אליהם. דוגמת משחק הכדורגל מובאת על מנת להמחיש מצב בו ההנאה מופקת מהיכרות עם הכללים הנהוגים.

תשובה (2).

---

22. השאלה : מהו "הרקע הזה" (שורה 30)?

פתרון : הפסקה הרביעית מביאה את הרקע לפולמוס שבין קורניי ומבקריו. לפי הפסקה, הלך הרוח ששלט בצרפת באותה תקופה, המאה 17, הוא הלך רוח אשר רומם את התרבויות הקלאסיות, יוונית ורומית, ולפיכך הגבילה את מידת החירות שיוצר בן התקופה יכול היה ליטול לעצמו על רקע זה - על רקע מעמדן הרם של תרבויות אלו באותה תקופה.

תשובה (1).

---

23. השאלה : מה נכון לומר על ה"מגמות המודרניות בתאטרון" (שורה 32)?

פתרון : לפי סוף הפסקה, הסדקים שהבקיע קורניי בחומת העקרונות, היו סנונית ראשונה, למגמות המודרניות שמתנערות מכל מגבלה. מכאן ניתן להסיק שלקורניי היה תפקיד בהתפתחותן של אותן מגמות מודרניות.

תשובה (1).
